

Утвърдил.....

/подпис и печат/

Директор: Мустафа Бандьо

**ПОЛИТИКА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ
НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО
В ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ „ИВАН ВАЗОВ“
СЕЛО ПАШОВИ**

Утвърдена със заповед на директора № /12.09.2025г.

I. Общи положения

Обединено училище „Иван Вазов“ село Пашови като институция в системата на предучилищното и училищното образование по чл. 2, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) самостоятелно разработва и прилага цялостни политика за:

1. подкрепа за личностно развитие на детето и ученика;
2. изграждане на позитивен организационен климат.;
3. утвърждаване на позитивна дисциплина;
4. развитие на училищната общност.

II. Същност на училищната политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза

Училищната политика се реализира на равнище училище и на равнище клас, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

Превенцията на насилието и тормоза включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминирание на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище клас, например създаване на правила на отношения в класа, морално възстановяване на щета, тематични дискусии, регулярно провеждани в часа на класа или по друго време. Дискусиите са възможност в класа да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават учениците, като по този начин се създава пространство за мислене и отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение.

Интервенциите включват отговора на училището при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и криза, и се реализира при отчитане на индивидуалните потребности на всеки ученик, въввлечен пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципа на най-добрия интерес на детето.

III. Основни цели

Основни цели на политиката за превенция и интервенция на насилието са:

1. Да създаде позитивна култура и организационен климат в училището;
2. Да повиши осведомеността на всички участници в процеса на предучилищното и училищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
3. Да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с класовете и включва учениците в образователни дейности, семинари, работилници, които да ги запознават с различните форми на насилие и тормоз, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развиват чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не, как да се реагира на неприемливо поведение, др.;
4. Да създаде система за интервенция като разработи или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
5. Да създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въввлечените в ситуацията на насилие и тормоз;
6. Да развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в

образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с други, външни за училището, служби, организации или институции, изграждане на ефективна система за дежурства и др.;

7. Да създава механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

IV. Принципи на училищната политика за създаване на сигурна образователна среда

1. Позитивна култура и климат, които:
  - приемат различieto и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование;
  - дават възможност за развитие на сигурна среда, в която учениците открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието;
  - насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност.
2. Ефективно лидерство.
3. Прилагането на цялостен институционален подход.
4. Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците.
5. Подкрепа и мотивиране на децата и служителите, в т.ч. информирани, обучение, консултиране, супервизия и изграждане на капацитет за справяне с насилието.
6. Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция (вкл. мерки по информирани), които:
  - развиват емпатия, уважение и резилианс сред учениците;
  - ясно адресират агресивно поведение;
  - изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие.
7. Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз.
8. Координация и последователни усилия от страна на институцията за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на по-сигурна среда.
9. Партньорство с родителите.
10. Непрекъсната оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

V. Разработване на система от мерки за реализиране на сигурна образователна среда

1. **Създаване на училищен координационен съвет със заповед на Директора в началото на учебната година, определят се отговорности по планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза.** УКС се ръководи от заместник-директор по учебната дейност и включва в състава си педагогическия съветник, училищния психолог, учители с опит по темата за насилието и тормоза, ученик представител на УС и родител.

2. Оценка на ситуацията

Оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Организира се от ръководството на училището и се осъществява от координационния съвет със съдействието на класните ръководители в началото и в края на учебната година. Оценката съдържа описание на следното: До колко са запознати заинтересованите страни с темата за насилие и тормоз? Какви видове и форми на насилие и тормоз има в училището? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците? Как се е реагирало до момента? Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна?

Резултатите от оценката и наличието на проблем се обобщават от координационния съвет, обсъждат се на заседание на педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни.

3. Изготвяне на план за противодействието на насилието и тормоза

Планът за изпълнение се изготвя и реализира от координационния съвет и се утвърждава от директора с продължителност от една учебна година, като се актуализира в началото на всяка учебна година. Планът включва описание на всички дейности по превенция и интервенция на ниво институция и ниво клас. В плана са очертани срокове и отговорности по изпълнение на дейностите по превенция и интервенция.

3.1. Планиране/Актуализиране на дейности по превенция

3.1.1. Дейности по превенция на ниво училище

- **Създаване/актуализиране на Етичния кодекс на училищната общност, съгласно ЗПУО.**
- **Създаване на единни училищни правила на два етапа** в изпълнение на Правилника за дейността на училището, в частта „Изграждане на позитивен организационен климат и на подходяща психологическа среда“:
  - създаване на правила за поведение и ценности от всяка паралелка;
  - обобщаване на правилата на ниво институция от УКС съвместно с Ученическия съвет. Правилата за поведение се поставят на видно място в класните стаи и във фойетата на училището, прикачват се и на училищния сайт в рубриката, посветена на насилието и тормоза.
- **Внасяне на промени в Правилника за дейността на Обединено училище „Иван Вазов“ село Пашови – при необходимост.**
- **Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза – на заседания на ПС, на родителски срещи, в часа на класа и други организирани мероприятия.**
- **Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за превенция и справяне с насилието и тормоза, съгласно Плана за квалификационната дейност на гимназията.**
- **Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността** - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза училището. Осъществяване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти – ОСНВ, Отдел „Закрила на детето“, Детска педагогическа стая, Районна прокуратура, Окръжна прокуратура, Районен съд – Пазарджик в рамките на Образователна програма „Съдебна власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“, МКБППМН.
- **Поддържане на рубрика на училищния сайт чрез прикачване на документи, на информация за предстоящи и проведени мероприятия с цел публичност и запознаване на училищната общност.**
- **Прилагане на утвърден график за дежурство** на учителите по етажи в сградата на училището – във фойетата, по коридорите и при осъществяване на пропускателния режим и по училищните автобуси.
- **Създаване на условия за включване на учениците** в групи за занимания по интереси, за участие в олимпиади, състезания, конкурси, конференции и др.
- **Организиране и участие в спортни мероприятия** – спортен полуден,

училищни, общински, регионални, зонални първенства, вкл. и по НП „Заедно в изкуствата и спорта“.

3.1.2. Дейности за превенция на ниво клас

- Учениците и класният ръководител създават **правила за поведение** на паралелката.
- Попълване на онлайн въпросници от ученици и класни ръководители като инструмент за извършване на оценка на ситуацията.
- Обучителни дейности и работа в часа на класа, в които водеща роля има класният ръководител- груповата работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Основните теми могат да бъдат:
  1. Правата и отговорностите на учениците.
  2. Ценностите – какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?
  3. Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?
  4. Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
  5. Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим? Какво можем да направим?
- **Използване на подхода за работа с връстници**, осигуряване на условия за участие на учениците, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция – работа с Ученическия съвет, организиране на благотворителни инициативи, работа с ученици-представители на БМЧК.
- **Провеждане на родителски срещи.**

3.2. Дейности по интервенция

3.2.1. Дейности по интервенция на ниво училище

Основните дейности по интервенция на ниво институция се включват в Годишния план за дейността на институцията и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година.

- **Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията** – утвърждава се единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз и насилие. Съхранява се при училищния психолог.
- **Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби** – при необходимост.
- **Всеки служител в детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено е длъжен при установяване на случай на насилие и тормоз незабавно да уведоми директора на институцията.**

3.2.2. Дейности по интервенция на ниво клас:

- **Обсъждане между учениците и учител/класния ръководител** с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.
- **Учениците от паралелката/ родители сигнализират на класния ръководител случаи на насилие или тормоз.** Класният ръководител уведомява директора на институцията, попълва протокол със следните данни: участници, описание на ситуацията.
- **Съвместни действия между класен ръководител или учител и психолог/педагогически съветник и включване на външни специалисти.** Може да се организират допълнителни занятия с целия клас с подкрепата на педагогическия съветник или на училищния психолог. За целта би могъл да се покани и външен за училището специалист.
- **Използване на посредник при разрешаване на конфликта.**
- **Провеждане на тематична родителска среща.**

4. Работа с родители

Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция.

4.1. Партньорството с родителите за съдействие по превенция на насилието и тормоза:

4.1.1. Провеждане на родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват.

4.1.2. Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.

4.1.3. Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между училището и други организации и институции.

4.1.4. Покана за участие в часа на класа към родители – специалисти от областта на помагащите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари) или други професии, които могат да бъдат полезни и с чиято помощ могат да се реализират училищни инициативи.

4.2. Партньорството с родителите в случаи на интервенция: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз ученици да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията.

Насоки към учителя за разговор с родителите:

4.2.1. Добре е разговорът да бъде започнат със силните страни на учениците и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.

4.2.2. Добре е останалите родители от класа също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са

недопустими и само ще задълбочат конфликта.

4.2.3. Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености – кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка учителят може да насочи родителите за консултация с педагогическия съветник или с училищния психолог, или с други специалисти при необходимост.

4.2.4. В случай че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин саботират действията на училището, учителят следва да се обърне към координационния съвет и с помощта на директора и случаят да се обсъди.

5. Ресурсна обезпеченост

Ръководството на Обединено училище „Иван Вазов“ село Пашови е необходимо да осигурява:

- информация, материали по темата за насилието и тормоза в училището, информация за наличните ресурси в общността и други.
- водене на информационна рубрика на сайта на училището;
- обучение на педагогическите специалисти по проблемите за тормоза и насилието

Приложение 1: Правила за действията на всички служители в Обединено училище „Иван Вазов“ село Пашови при установяване на случаи на тормоз и насилие

Копие от Училищната политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза и Правилата за действията на всички служители при установяване на случаи на тормоз и насилие се съхраняват в учителската стая и в библиотеката, достъпни са и на сайта на училището.